

С Т А Н О В И Щ Е

от полковник доцент д-р Нелко Петров Ненов
Национален военен университет „Васил Левски” – Шумен, Факултет
„Артилерия, противовъздушна отбрана и комуникационни и
информационни системи”

на дисертационния труд на майор инженер Живко Добрев Желев

на тема „Усъвършенстване на участието на въоръжените сили на
Република България в информационни операции в многонационална
среда”,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

по научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили”,
шифър 05.12.01

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Информацията все по-ясно се възприема като универсален и ключов ресурс за развитие на обществото, държавата и международните субекти. Нещо повече - толкова голяма част от човешкия живот, обществените процеси, междудържавните и световни отношения, включително и военните конфликти "протича" в информационното пространство. Не случайно все по-често се говори за информационна ера и информационно общество.

Войните, които вече се водят, и следващите войни, които ще се водят, ще бъдат не само на бойното поле, но и в световните компютърни и комуникационни мрежи, в медийното пространство, във всички възможни сфери на бойното пространство. Преосмисля се и се преформулира понятието бойно пространство, в което се реализират съвременните военни операции. Информационните и комуникационни технологии се усъвършенстват с експоненциална скорост. Те проникват във всички слоеве на бойното пространство. В същото време стават все по-мощни и придобиват все по-нови форми. Най-важното влияние на информационните технологии върху военното дело е размиване на традиционните представи за войните и военните операции.

В тази връзка темата на предложението от м-р Живко Жеков дисертационен труд „Усъвършенстване на участието на въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда” е изключително актуална. Тя е породена от настъпилите изменения в средата за сигурност, както и концепцията за информационна война, възприета в САЩ и доктриналните документи на НАТО. Неотменен и най-важен елемент от тази концепция са информационните операции, които като правило се осъществяват в многонационална среда. Тази концепция залага като основен постулат, че информацията и информационните технологии са стратегически ресурс, от приоритетно значение за националната сигурност и за успеха на водените военните операции.

През последните 10-15 години редица автори и анализатори публикуваха значителен брой трудове, свързани с отделните инструменти и техники на информационните операции, като психологическите операции, информационната сигурност, електронната война, операциите в компютърните мрежи, гражданско-военното сътрудничество, както и физическото въздействие. В значително по-малка степен бяха изследвани въпросите, касаещи операциите по сигурността, военната заблуда, ангажиментите на ключов лидер. Липсва и цялостно изследване на проблематиката по участието на въоръжените сили в информационни операции. М-р Желев се опитва с този труд да внесе своя принос в

развитието на тази проблематика.

Съдържанието на предлаганата разработка от докторанта изцяло съответства на темата на дисертационния труд.

Предложеният труд съдържа някои новости, свързани с анализа на теорията, касаеща участието на въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда. Като важен положителен момент отчитам изводите и предложенията, които прави докторантът в трета глава, свързани с предложенията за нарочен орган за планиране и координиране на дейностите при водене на информационни операции. Става дума за Група за координиране на информационните операции в процеса на планиране на съвместни операции, както и определяне на нейния състав, функции, задачи и отговорности.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Изследвани са същността и съдържанието на информационните операции, информационната среда и факторите, оказващи влияние върху формирането ѝ. Формулирани са условията за постигане на информационно превъзходство, както и са анализирани възприетите в НАТО инструменти и техники на информационните операции и мястото им в стратегическите комуникации.

Анализиран е процесът на планиране на информационните операции в рамките на общия процес на планиране на операциите на оперативно ниво. Изведени са специфични дейности в работата на групата за координиране на информационните операции в общия процес на планиране на оперативно ниво. Извършен е критичен анализ на състоянието на националните регламентиращи документи в областта на информационните операции.

Направен е преглед на наличните способности на въоръжените сили на Република България за участие в информационни операции в многонационална среда и са систематизирани концептуално и организационно направления за развитие на способностите на въоръжените ни сили за участие или провеждане на информационни операции. Предложено е допълнение на способностите в областта на информационните операции в Списъка с необходимите способности за участие в мисии. Предложен е модел за работа на групата за координиране на информационните операции на оперативно ниво и структура на Център за информационни операции на въоръжените сили на Република България.

Изследваните въпроси са с определена практикоприложна насоченост и могат да бъдат използвани в практическата дейност на оперативните щабове.

Получените резултати и постигнатите приноси могат да се определят така:

- Обогадена е теорията на оперативното изкуство в областта на основите на информационните операции, като са изследвани факторите, влияещи на информационната среда, и са разкрити условията за постигане и поддържане на информационно превъзходство при провеждане на многонационални съвместни операции.

- Изведени са специфичните особености в работата на щабовете при планиране на информационните операции на оперативно ниво и са разкрити някои проблеми и недостатъци в наличните способности на въоръжените сили за участие в провеждане на информационни операции.

- Обоснована е нуждата и е доказана приложимостта и ефективността на разработения „Модел за работа на групата за координиране на информационните операции” в хода на тяхното планиране.

- Предложени са конкретни насоки за концептуално развитие на способности на въоръжените сили за преодоляване на дефицита от способности, както и за организационно изграждане на нови такива чрез формиране на Център за информационни операции към Щаба на отбраната.

Цитираните приноси в дисертационния труд определям изцяло като заслуга на автора.

Публикациите, предложени към дисертацията, съответстват на тематиката ѝ. Публикувани са в сборници от престижни научни форуми, в които са участвали водещи експерти в страната по научната специалност на докторантурата.

3. Критични бележки

Според мен би следвало докторантът да направи по-задълбочен анализ на способите за водене на информационни операции не само на САЩ и в НАТО, но и тези, възприети в армиите на други страни, като Китай, Русия, Израел и други. Това би направило значително по стойностен предложението труд.

Става ясно, че при реализирането на задачите в рамките на една информационна операция освен въоръжените сили, в рамките на националните елементи участват редица други структури. Когато се формулират структурните елементи за прилагането на инструментите и

техниките на информационните операции в съответствие с предназначението, им е целесъобразно да се направи по-задълбочено детайлизиране на дейностите на организациите и структурите извън състава на въоръжените сили. Тези задачи надхвърлят техните сегашни нормативни правомощия. Ето защо би могло да се предложат нормативни промени, свързани с реализацията на предложените функции.

Препоръчвам на докторанта в бъдещите си научни занимания да се включи активно в иницирането и разработването на Национална информационна стратегия и Информационна политика, както и да предложи конкретни формулировки по коригиране на действащата Доктрина за информационни операции.

Направените критични бележки не поставят под въпрос научната стойност на разработения от докторанта дисертационен труд.

4. Заключение

Нивото на теоретична подготовка на докторанта, изложението на въпросите в изследването, постигнатите резултати и постигнатите научни приноси показват, че поставените на докторанта научноизследователски задачи са изпълнени.

Предложеният за становище дисертационен труд и автореферат към него отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, заложи в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

5. Оценка на дисертационния труд

На база на положителната оценка, която правя на предложението дисертационен труд и автореферата към него, независимо от направените критични бележки, предлагам на уважаемото научно жури да се присъди образователната и научна степен „доктор” на майор инж. Живко Желев за разработения от него дисертационен труд на тема „Усъвършенстване на участието на въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда”.

28.07.2014 г.

Член на журито:
полк. доц. д-р Нелко Ненов

Рег. № _____ / _____. ____ 2014 г.

Отпечатано в 2 /два/ екземпляра

Екз. № _____

Екз. № _____